

2. *Lai Ly. Key sustainability trends that will drive decision-making in 2023*<https://www.spglobal.com/esg/insights/featured/special-editorial/key-sustainability-trends-that-will-drive-decision-making-in-2023>

3. *Here's why we must not lose sight of the importance of ESG, despite the recent backlash.* <https://www.weforum.org/agenda/2023/01/the-importance-of-esg-sustainable-future-davos-2023/>

Всеволод БАБ'ЯР

аспірант Західноукраїнського
національного університету

ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Президент України Володимир Зеленський підписав закон, який передбачає створення Державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації. Закон дає зелене світло на створення в Україні спеціального фонду, який стане надійним і, що важливо, постійним джерелом фінансування численних енергоефективних проектів і програм у різних галузях економіки. Створення фонду є сигналом міжнародним партнерам, що Україна розвивається за європейськими принципами. Це включає скорочення шкідливих викидів CO₂ та інвестиції в енергоефективність. Такі кроки дадуть можливість для відновлення української економіки та розвитку громад. Вперше за багато років Україна впроваджує європейський принцип «забруднювач платить», як це передбачено Регламентом ЄС щодо енергоменеджменту та кліматичних заходів. Фонд наповнюватиметься за рахунок екологічного податку на викиди CO₂ – його сплачуватимуть переважно великі промислові підприємства. Також планується залучення міжнародних кредитів та грантів. Отримані кошти планують спрямувати на впровадження нових технологій, які дозволять зменшити викиди, а також на термомодернізацію будівель, соціальних об'єктів та інші проекти.

Його основні завдання:

1. підтримка державних програм енергоефективності, альтернативних джерел енергії та декарбонізації,
2. залучення міжнародних кредитних коштів та грантів для реалізації інвестиційних проектів,
3. надійна окупність і повернення іноземних інвестицій і фінансових зобов'язань.

Верховна Рада підтримала створення фонду 11 квітня 2023 року. Щойно законопроект було схвалено, відразу почали розробляти механізми використання коштів та працювати над створенням фінансові інструменти, які могли б стимулювати як декарбонізацію, так і енергоефективність. Планується впровадження різних підходів, які існують у світі: від зелених облігацій, ЕСКО-проектів, зеленого кредитування до факторингу та лізингу. Як повідомляв GMK Center, Україна працює за стандартами ЄС і інтегрована в єдиний ринок навіть попри війну. Україна ставить амбітну мету забезпечити повну інтеграцію в єдиний ринок ще до отримання членства в ЄС.

Наразі план відновлення зосереджений переважно на економічному розвитку, ВВП та залученні інвестицій. Це природно, оскільки в Україні триває війна. Хоча декарбонізація та Зелена угода в першу чергу згадуються в термінах інтеграції з ЄС, ми повинні розуміти, що саме ми маємо бути головним чином зацікавлені в декарбонізації. Саме Україна має головний інтерес у скороченні викидів парникових газів, боротьбі зі зміною клімату та адаптації до кліматичних змін.

Нинішня ситуація нагадує тенденцію 2014 року після анексії росією Криму та окупації частини Донецької та Луганської областей. Важко зрозуміти нагальну потребу боротьби зі зміною клімату, коли пріоритетом є інший вид боротьби. Адже важко відстоювати питання, чому Україні потрібно, щоб її кліматичні зобов'язання були більш амбітними, водночас маючи справу з бажанням відбудувати Донбас (така відбудова приречена спричинити, зокрема, викиди парникових газів).

В першу чергу розглядаються комплексні екологічні підходи, які охоплюють збереження середовищ існування та зменшення плужного порушення. Наприклад, ґрунти природних систем зберігають велику кількість вуглецю, чого не здатні кореневі системи полів, засіяних пшеницею. В результаті такі екосистеми більш стійкі до зміни клімату.

Список використаних джерел:

1. *Ukraine is creating the State Fund for decarbonization and energy-efficient transformation.* URL: <https://gmk.center/en/news/ukraine-is-creating-the-state-fund-for-decarbonization-and-energy-efficient-transformation/>
2. *DTEK DAVOS 2023.* URL: <https://dtek.com/en/davos-2023/>
3. *Decarbonization During and After the War: Where Ukraine Is Headed.* URL: <https://ua.boell.org/en/2023/03/13/dekarbonizatsiya-pid-chas-ta-pislya-viyny-kudy-rukhayetsya-ukrayina>